TOETSBLOK 1

Thema 1 & 2

Werkboek

THEMA 1

Klarna & TikTok-shops

Schulden, algoritmes en je eerste grote aankoop

THEMA 2

Fatbikes, ongelukken & diefstal

Financiële risico's & verzekeren

Leerjaar 2 basis/kader

Naam: _____ klas: _____

Versie november 2026

Inhoud

Thema 1 — Klarna & TikTok-shops 3

Les 1.1 — De algoritmische verleiding & nudging 4

Les 1.2 — Jouw budget en de dynamische budgetlijn 8

Les 1.3 — De financiële kater: krediet en de escalatieladder 12

Les 1.4 — Nibud data-analyse & debathal 16

Les 1.5 — Zelf een spaarplan maken 19

Extra rekenopdrachten 21

Thema 2 — Fatbikes, ongelukken & diefstal 23

Les 2.1 — Onzekerheid en risico: de opmars van de fatbike 24

Les 2.2 — Hoe verzekeren werkt: risicospreiding & solidariteit 27

Les 2.3 — Premieberekening: wie betaalt hoeveel en waarom? 30

Les 2.4 — Moreel wangedrag & de verzekeringsdiscussie 34

Les 2.5 — Welke verzekeringen heb jij straks nodig? 37

Extra rekenopdrachten 39

Toetsvoorbereiding 41

THEMA 1

Klarna & TikTok-shops

Schulden, algoritmes en je eerste grote aankoop

Leerjaar 2 basis/kader

Les 1.1 — De algoritmische verleiding & nudging

Leerdoel: Je legt in twee zinnen uit wat nudging is. Je wijst één voorbeeld van nudging aan in een webshop of app.

Theorie & uitleg

Open TikTok. Na een paar filmpjes zie je ineens het truitje dat je gisteren op Instagram bekeek. Is dat toeval? Nee. Dat komt door een **algoritme** : een computerprogramma dat onthoudt waar jij naar kijkt. Daarna laat het je producten zien die je vast leuk vindt. Bedrijven noemen dit **marketing** : ze laten hun product zo zien dat jij het wilt hebben.

Je **behoeften** zijn alle dingen die je zou willen hebben. Daar is geen einde aan. Maar je **middelen** (je geld, je tijd) zijn beperkt: je hebt er niet oneindig veel van. TikTok-shops maken daar gebruik van. De truc die ze gebruiken heet **nudging** .

Schaarste

- **Behoeften** : dingen die je wilt hebben. Je wilt steeds weer iets nieuws.
- **Middelen** : je geld en je tijd. Daar heb je maar een beetje van.

Je wilt meer dan je kunt betalen. Dat heet **schaarste** . Daarom moet je kiezen.

De 4 P's

Een bedrijf wil dat jij iets koopt. Het let op vier dingen:

1. **Product** : wat je koopt.
2. **Prijs** : wat het kost.
3. **Plaats** : waar je het koopt. Bijvoorbeeld in een TikTok-shop.
4. **Promotie** : reclame. Bijvoorbeeld een filmpje van een influencer.

Nudging

Nudging is een duwtje. Een app stuurt je, zodat je snel iets koopt. Je denkt dan niet goed na. Zo'n snelle aankoop heet een **impulsaankoop** .

Voorbeelden:

- een klok die aftelt;
- "nog maar 2 over!";
- een knop: koop met 1 klik;
- veel sterren van andere kopers.

Let op: "nog maar 2 over!" is soms niet waar. Het is dan een trucje.

Burgerschap — Je mag het anders doen

Een app probeert je te sturen. Jij kiest zelf. Je mag altijd nee zeggen.

Zo houdt een algoritme je vast

1. Jij kijkt, liket en swipet
2. Het algoritme slaat dat op
3. Je krijgt meer te zien wat jou verleidt
4. Je kijkt langer en koopt sneller

-> en daarna begint het weer bij stap 1.

Spijt van iets dat je online kocht?

Koop je iets in een webshop? Dan mag je het binnen **14 dagen** terugsturen. Je krijgt je geld terug. Dat staat in de wet. Het heet **bedenktijd** .

Let op: dit geldt niet als je iets koopt van een gewoon persoon, bijvoorbeeld op Marktplaats.

Kernbegrippen

Behoeften

Alles wat je graag wilt hebben. Er komt geen einde aan.

Middelen

Je geld en je tijd. Daar heb je maar een beperkte hoeveelheid van.

Schaarste

Je wilt meer dan je kunt betalen. Je moet dus kiezen.

Marketingmix (4 P's)

De combinatie van Product, Prijs, Plaats en Promotie waarmee een bedrijf jou probeert te overtuigen om te kopen.

Algoritme

Een computerprogramma dat onthoudt waar jij naar kijkt. Daarna laat het je dingen zien die je waarschijnlijk leuk vindt.

Nudging

Een duwtje van een bedrijf, zodat je sneller iets koopt. Bijvoorbeeld een klok die aftelt of een 1-klik-knop.

Impulsaankoop

Een aankoop die je doet zonder er eerst goed over na te denken.

Oefeningen & rekenopdrachten

Brons: Kennis & Begrip

1. Wat zijn middelen?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ **A** Dingen die je wilt hebben
- ◯ **B** Je geld en je tijd
- ◯ **C** Reclame

2. Maak de zin af: "Ik wil meer dan ik kan betalen. Dat heet ..."

3. Koppel elke P aan de goede uitleg.

Kies uit: Waar je het koopt / Reclame / Wat je koopt / Wat het kost

Product: _____

Prijs: _____

Plaats: _____

Promotie: _____

4. Maak de zin af: "Nudging is een duwtje. Een app wil dat ik ..."

Informatiebron — bericht op je telefoon

Nog 8 minuten! Bestel nu!

Amir krijgt dit bericht. Hij keek eerder naar een broek in een webshop.

5. Gebruik de bron. Welk trucje zie je?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ **A** Een klok die aftelt
- ◯ **B** Sterren van kopers
- ◯ **C** Een 1-klik-knop

6. Je koopt via een TikTok-shop van een bedrijf een hoodie en krijgt er na twee dagen spijt van. Wat mag je doen, en hoeveel tijd heb je?

Zilver: Toepassing & Rekenen

7. Een webshop zegt: "Nog maar 2 over!" Is dit nudging?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ Ja
- ◯ Nee

Maak de zin af: "... omdat ..."

8. Je koopt iets met de 1-klik-knop. Je denkt niet na. Hoe heet zo'n aankoop?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ Impulsaankoop
- ◯ Spaaraankoop

9. Welke P is het?

Kies uit: Prijs / Plaats / Promotie

A "Gratis verzending vanaf €20"

Antwoord: _____

B Een influencer laat een shirt zien

Antwoord: _____

C Je koopt het shirt in de app

Antwoord: _____

10. Noem één ding dat jij graag wilt hebben. Met welk middel betaal je het? Maak de zin af: "Ik wil ... Ik betaal met ..."

_____

_____

Les 1.2 — Jouw budget en de dynamische budgetlijn

Leerdoel: Je vult een stappenplan in om te tellen hoeveel van twee producten je kunt kopen met een vast bedrag. Je maakt de zin af: "Als de prijzen stijgen en je geld gelijk blijft, kun je ... kopen."

Theorie & uitleg

Stel: je hebt €60. Je wilt kleding en accessoires kopen in een TikTok-shop. Geef je meer uit aan kleding? Dan blijft er minder over voor accessoires. Dat laat een **budgetlijn** zien.

Definitie: budgetlijn

Een **budgetlijn** is een lijn in een grafiek. Je ziet wat je kunt kopen als je al je geld uitgeeft. Je kiest uit twee producten.

Voorbeeld: Budget €60, kleding €20, accessoires €10. Alléén kleding? Dan max 60/20 = 3 stuks. Alléén accessoires? Dan 60/10 = 6 stuks. De budgetlijn verbindt die twee uitersten.

Reken het zelf even na: 3 stuks kleding × €20 = €60. En 6 accessoires × €10 = €60. Klopt precies met je budget.

Stappenplan: (1) Deel het budget door de prijs van product A dat is het maximale aantal van product A. (2) Doe hetzelfde voor product B. (3) Zet beide uitkomsten in de grafiek en trek er een lijn tussen.

Voorbeeld met dit budget: €60 ÷ €20 (kleding) = 3 stuks. €60 ÷ €10 (accessoires) = 6 stuks. Vul in jouw eigen voorbeeld hetzelfde rijtje in: budget ÷ prijs A = ... / budget ÷ prijs B = ...

Alles wordt duurder, maar je zakgeld blijft gelijk? Dan kun je minder kopen. Je **koopkracht** daalt.

Koopkracht

Koopkracht is wat je met je geld kunt kopen. Blijft je zakgeld gelijk, maar worden de dingen duurder? Dan kun je minder kopen: je koopkracht daalt. Stijgt je zakgeld meer dan de prijzen? Dan stijgt je koopkracht.

Welvaart

Welvaart in enge zin : wat je met geld kunt kopen. Bijvoorbeeld kleren of een telefoon.

Welvaart in ruime zin : daar tellen ook dingen bij die je niet kunt kopen. Bijvoorbeeld vrije tijd en gezondheid.

Burgerschap — Je mag jezelf zijn

Geld is niet het enige. Rust en gezondheid tellen ook mee.

De budgetlijn: kleding (€ 20) en accessoires (€ 10)

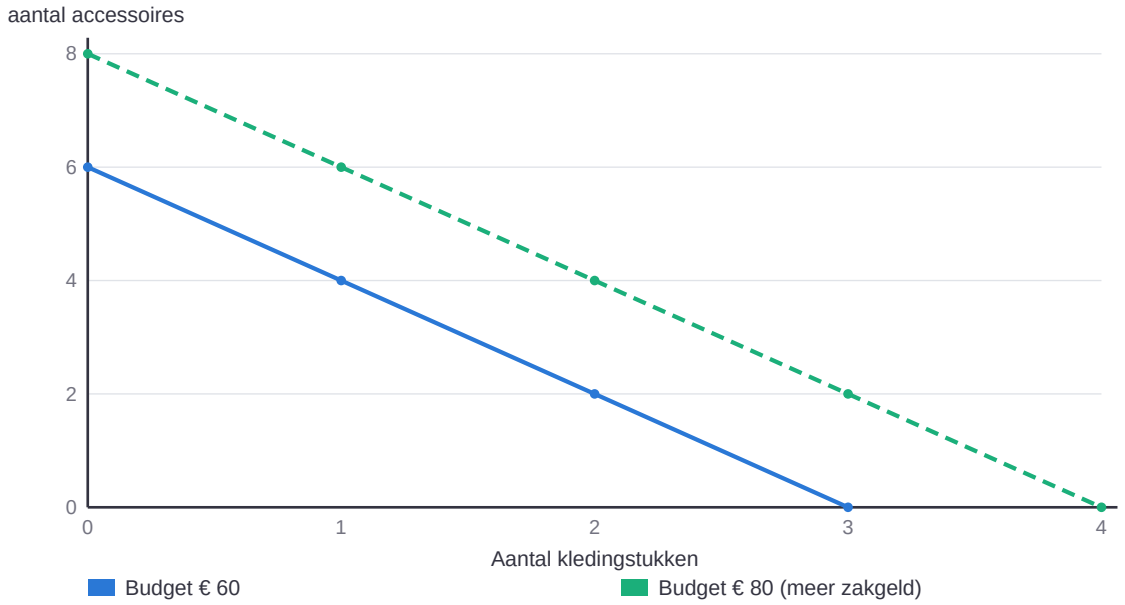

Elk punt op de budgetlijn kost precies € 60. Meer kleding = minder accessoires: 1 kledingstuk extra kost je 2 accessoires (de opofferingskosten). Krijg je meer zakgeld, dan schuift de hele lijn evenwijdig naar rechts.

Kernbegrippen

Budgetlijn

Een lijn in een grafiek die laat zien welke combinaties van twee producten je precies kunt kopen als je je hele budget uitgeeft.

Koopkracht

Wat je met je geld kunt kopen.

Welvaart in enge zin

Alles wat je met geld kunt kopen, zoals spullen.

Welvaart in ruime zin

Geld en spullen, maar ook dingen die je niet kunt kopen. Bijvoorbeeld vrije tijd en gezondheid.

Oefeningen & rekenopdrachten

Brons: Kennis & Begrip

1. Maak de zin af: "Koopkracht is wat ik met mijn geld kan ..."

2. Je hebt €30. Een petje kost €10. Hoeveel petjes kun je kopen? Reken: 30 ÷ 10 = ...

3. Je hebt €20. Een snack kost €5. Hoeveel snacks kun je kopen?

4. Wat laat een budgetlijn zien?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ **A** Wat je kunt kopen met al je geld
- ◯ **B** Hoeveel geld je spaart
- ◯ **C** Welke winkel het goedkoopst is

Zilver: Toepassing & Rekenen

5. Je zakgeld blijft €50,-, maar alles wordt 10% duurder. Kun je meer of minder kopen? Leg uit.

6. Je hebt €60. Kleding kost €20. Accessoires kosten €10. Vul in: 60 ÷ 20 = ... kledingstukken. 60 ÷ 10 = ... accessoires.

7. Sam heeft €40. Hij koopt een shirt van €20. Hoeveel geld heeft hij nog? Hoeveel petjes van €10 kan hij daarvan kopen?

8. Alles wordt duurder. Je zakgeld blijft gelijk. Maak de zin af: "Ik kan nu ... kopen."

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ Meer
- ◯ Minder

9. Welk ding kun je kopen met geld?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ Vrije tijd
- ◯ Een nieuwe jas
- ◯ Gezondheid

Bij welke welvaart hoort dat?

Rekenopdrachten

1. Een broek kost €35,-. Er geldt 20% korting. Hoeveel betaal je?

Antwoord (€): _____

2. Je hebt €50,- zakgeld. Je koopt sokken voor €8,50 en een shirt voor €24,90. Hoeveel geld houd je over?

Antwoord (€): _____

3. Je spaart €15,- per week voor een hoes van €120,-. Hoeveel weken duurt dit?

Antwoord (weken): _____

4. Een spijkerbroek kost €45,-. Je betaalt met een cadeaubon van €10,- en de rest contant. Hoeveel betaal je contant?

Antwoord (€): _____

5. Een webshop rekent €4,95 verzendkosten bij een bestelling van €22,-. Wat is het totaalbedrag?

Antwoord (€): _____

6. Je koopt 3 t-shirts van €12,50 per stuk. Wat is het totaalbedrag?

Antwoord (€): _____

7. Je hebt €25,- en wilt een game kopen van €19,99. Hoeveel euro houd je over?

Antwoord (€): _____

8. Een jas kost €80,-. Je krijgt €20,- korting. Hoeveel betaal je?

Antwoord (€): _____

9. Shop A verkoopt 2 stuks voor €10,-. Hoeveel kost 1 stuk?

Antwoord (€): _____

10. Een trui kost €40,-. Je krijgt de helft korting. Wat betaal je?

Antwoord (€): _____

Les 1.3 — De financiële kater: krediet en de escalatieladder

Leerdoel: Je legt in één zin uit waarom "achteraf betalen" hetzelfde is als lenen. Met een invulschema reken je uit hoeveel euro een schuld duurder wordt door incassokosten.

Theorie & uitleg

Bij Klarna bestel je iets. Je betaalt pas 14 of 30 dagen later. Dit heet **Buy Now, Pay Later (BNPL)** . Dat betekent: "koop nu, betaal later". Het klinkt handig. Maar het is gewoon **lenen** (krediet). Je leent geld van Klarna. Je betaalt het later terug. Ook zonder rente blijft het lenen.

Je koopt nu. Je betaalt pas later. Het gaat mis als je de betaaldatum vergeet. Of als je dan geen geld hebt.

Nieuwe regels voor achteraf betalen

Vanaf 20 november 2026 komen er strengere regels. Klarna moet eerst checken of je kunt betalen. Klarna moet ook alle kosten laten zien. Ben je jonger dan 18? Dan mag je niet achteraf betalen.

Rekenen: hoeveel duurder wordt je schuld?

Betaal je niet op tijd? Dan krijg je eerst een brief. Je krijgt dan nog 14 dagen. Betaal je dan nog niet? Dan komen er **incassokosten** bij. Dat zijn extra kosten. Het minimum is €40,-.

Voorbeeld: een jas van €90. Er komt €40,- bij. Je schuld wordt: 90 + 40 = €130,-. Je betaalt dus €40,- meer.

Voorbeeld: een schuld van €40. Er komt ook €40,- bij. Je schuld wordt: 40 + 40 = €80,-. Je schuld is nu twee keer zo groot!

Invulschema: oude schuld + €40,- = nieuwe schuld. Bijvoorbeeld bij €50: 50 + 40 = ...

Het BKR

Het **BKR** houdt bij wie een lening heeft. Het BKR ziet ook of je op tijd terugbetaalt.

Betaal je een lening niet terug? Dan kom je negatief in het BKR. Dat blijft jaren staan. Later krijg je dan moeilijker een telefoon op afbetaling of een huis.

Let op: betaal je één keer niet? Dan kun je bij veel webshops niet meer achteraf betalen.

Burgerschap — Je mag meedoen

Schulden nu kunnen later problemen geven. Bijvoorbeeld bij een huurhuis.

Te laat betaald: zo loopt je schuld op

Oude schuld	Er komt bij	Nieuwe schuld
€ 40	€ 40	€ 80
€ 90	€ 40	€ 130

Bij een kleine schuld is € 40 erbij veel.

Kernbegrippen

Buy Now, Pay Later (BNPL)

Een betaalmethode waarbij je een product meteen krijgt en pas later (bijvoorbeeld na 14 of 30 dagen) betaalt.

Krediet

Geld dat je leent en op een later moment, meestal met kosten, terugbetaalt.

Incassokosten

Extra kosten als je ook na de aanmaning niet betaalt. Minimaal €40,-.

Escalatieladder

De stappen waarin een schuld steeds groter wordt als je niet betaalt.

BKR-registratie

Een aantekening bij het BKR. Andere bedrijven zien dan dat je een lening niet op tijd terugbetaalde.

Oefeningen & rekenopdrachten

Brons: Kennis & Begrip

1. Maak de zin af: "Achteraf betalen is eigenlijk ..."

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ Sparen
- ◯ Lenen
- ◯ Een cadeau

2. Je bestelt iets met Klarna. Wanneer betaal je?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ **A** Meteen
- ◯ **B** Later, na 14 of 30 dagen

3. Wat zijn incassokosten?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ **A** Extra kosten als je te laat betaalt
- ◯ **B** Korting
- ◯ **C** Geld dat je krijgt als je spaart

4. Maak de zin af: "Het BKR houdt bij wie een ... heeft."

Zilver: Toepassing & Rekenen

5. Je betaalt een jas van €60 niet op tijd. Er komt €40 incassokosten bij. Hoeveel moet je nu betalen?

6. Je hebt een schuld van €40. Er komt €40 incassokosten bij. Hoe groot wordt je schuld? Hoeveel keer zo groot is dat?

7. Je hebt een schuld. Door de stress slaap je slecht. Hoort dit bij welvaart in enge zin of in ruime zin?

8. Je vriend zegt: "Klarna is gratis. Ik betaal geen rente." Klopt dat?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ Ja
- ◯ Nee

Maak de zin af: "Nee, want ..."

Rekenopdrachten

1. Je hebt drie openstaande achteraf-betalingen: €12,50, €17,95 en €9,55. Hoe hoog is je totale schuld?

Antwoord (€): _____

2. Je spreekt met een schuldeiser af dat je een schuld van €84,- aflost in 7 gelijke termijnen. Hoeveel betaal je per termijn?

Antwoord (€): _____

3. Je schuld is €50,-. Er komt €40,- incassokosten bij. Hoeveel moet je nu betalen?

Antwoord (€): _____

4. Je hebt twee rekeningen: €15,- en €25,-. Hoeveel is dat samen?

Antwoord (€): _____

5. Je betaalt een schuld van €60,- terug in 3 gelijke delen. Hoeveel betaal je per keer?

Antwoord (€): _____

6. Je schuld was €30,-. Nu is je schuld €70,-. Hoeveel euro is erbij gekomen?

Antwoord (€): _____

7. Je hebt een schuld van €45,-. Er komt €40,- incassokosten bij. Hoe hoog is je schuld nu?

Antwoord (€): _____

Les 1.4 — Nibud data-analyse & debathal

Leerdoel: Je wijst in een tabel het hoogste getal aan. Je kruist een standpunt aan (eens of oneens) en vult één reden in.

Theorie & uitleg

Hoe gaan scholieren om met geld? Het **Nibud** heeft dat onderzocht. Het Nibud geeft mensen tips over geld. In de tabel zie je wat scholieren doen.

Bron: Nibud, Rapport Betaalgedrag scholieren (maart 2025). Online enquête onder 1.546 scholieren van 12 tot 18 jaar (vmbo, havo en vwo), afgenomen in november en december 2024.

Uitkomst	Scholieren
Kijkt elke week hoeveel geld er op de bank staat	66%
Gebruikt Tikkie (betaalverzoekjes)	75%
Komt weleens geld tekort	ruim 50%
Betaalt achteraf (dat mag pas vanaf 18 jaar)	13%

Tweede bron: de AFM

De AFM let op banken en betaalbedrijven. De AFM zag dit: jongeren onder de 18 kochten in één jaar bijna **600.000 keer** iets met achteraf betalen. Dat mocht niet. Ze vulden vaak een andere leeftijd in.

Scholieren en geld: een paar uitkomsten op een rij (Nibud, 2025)

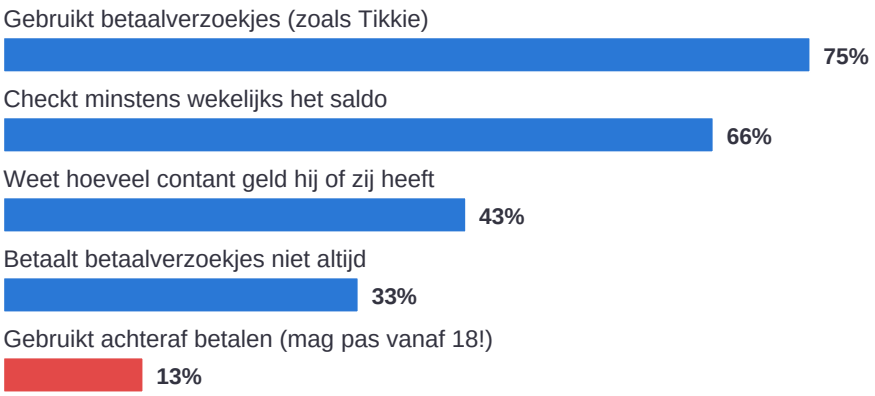

Bron: Nibud, Betaalgedrag scholieren (maart 2025); 1.546 scholieren van 12 tot 18 jaar

Cijfers vertellen niet alles

Het Nibud heeft scholieren vragen gesteld. Maar niet alle scholieren van Nederland. En scholieren vertellen niet altijd alles eerlijk. Cijfers zijn dus handig, maar laten niet alles zien.

Kernbegrippen

Besteedbaar inkomen

Het bedrag dat je per maand vrij te besteden hebt.

Betalingsachterstand

Een rekening die je niet op tijd hebt betaald.

Financiële geletterdheid

Kennis en vaardigheden om verstandige keuzes te maken over geld.

Oefeningen & rekenopdrachten

Brons: Kennis & Begrip

1. Kijk in de tabel. Hoeveel procent van de scholieren gebruikt Tikkie?

2. Kijk in de tabel. Hoeveel procent van de scholieren betaalt achteraf? Mag dat?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ Ja
- ◯ Nee

3. Welke zin is een mening?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ **A** "Ik vind achteraf betalen slecht."
- ◯ **B** "13% van de scholieren betaalt achteraf."

4. Maak de zin af: "Bij een stelling zeg je: ik ben het ... of ik ben het ..."

Zilver: Toepassing & Rekenen

5. Stelling: "Webshops moeten je leeftijd goed controleren." Ben je het eens of oneens? Maak de zin af: "Ik ben het ... , omdat ..."

6. Waarom vulden jongeren een andere leeftijd in?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ **A** Ze wilden achteraf betalen. Dat mag pas vanaf 18
- ◯ **B** Ze wisten hun leeftijd niet

7. Ruim de helft van de scholieren komt weleens geld tekort. Geef één tip om geen geld tekort te komen.

Les 1.5 — Zelf een spaarplan maken

Leerdoel: Je maakt een eigen spaarplan: een doel, een bedrag per maand, en hoeveel maanden je nodig hebt.

Theorie & uitleg

In les 1.1 zag je trucjes van webshops. Door die trucjes koop je snel iets. Hoe kun je dat voorkomen? Maak zelf een **spaarplan** . Dan weet je al waar je geld voor is.

Kernbegrippen

Budget : een lijstje. Hoeveel geld krijg je? Hoeveel geef je uit?

Spaardoel : het bedrag dat je wilt sparen voor één ding. Bijvoorbeeld €60 voor nieuwe schoenen.

Spaarplan: € 15 per maand voor schoenen van € 60 (voorbeeld)

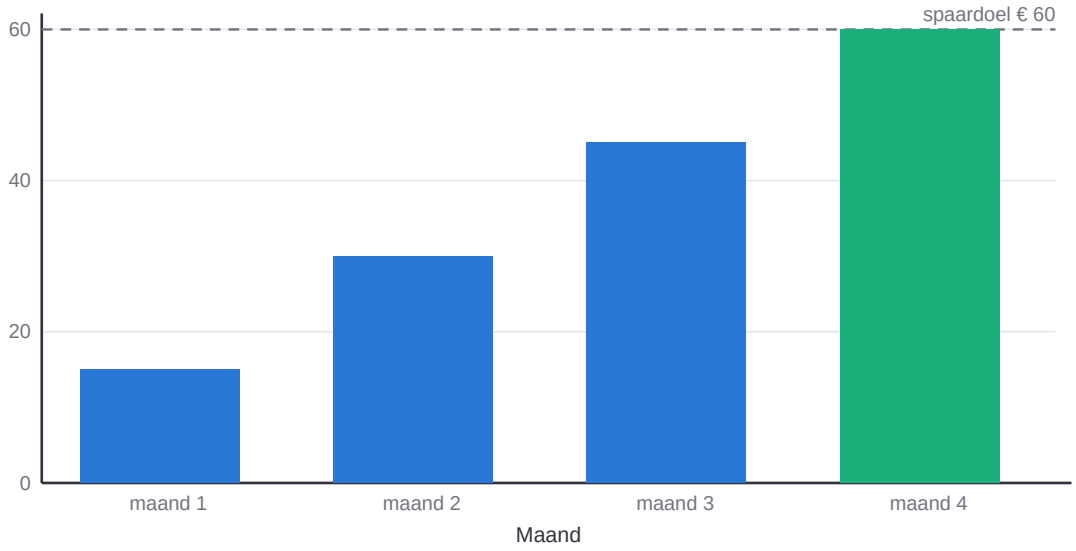

Spaardoel ÷ bedrag per maand = aantal maanden: 60 ÷ 15 = 4 maanden.

Kernbegrippen

Budget

Een overzicht van hoeveel geld je krijgt en hoeveel je uitgeeft.

Spaardoel

Het bedrag dat je wilt sparen voor één ding. Bijvoorbeeld €60 voor nieuwe schoenen.

Spaarplan

Een plan met je spaardoel, hoeveel je per maand spaart en hoeveel maanden dat duurt.

Oefeningen & rekenopdrachten

Brons: Kennis & Begrip

1. Wat is een budget?

2. Wat is een spaardoel?

3. Noem één manier om minder aan impulsaankopen uit te geven.

Zilver: Toepassing & Rekenen

4. Je verdient €40,- per maand aan zakgeld/bijbaantje en wilt over 4 maanden €100,- gespaard hebben. Hoeveel moet je gemiddeld per maand opzijzetten?

5. Je spaart elke maand €10,-. Na hoeveel maanden heb je €50,-?

6. Wat werkt beter?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ **A** Je zet meteen €10,- opzij als je je zakgeld krijgt
- ◯ **B** Je spaart wat er aan het eind van de maand over is

Maak de zin af: "... werkt beter, omdat ..."

Extra rekenopdrachten

Niveau 2F

1. [2F] Je spaart voor een fiets van €250,-. Je hebt al €70,- gespaard en legt €18,- per week opzij. Hoeveel weken duurt het nog?

Antwoord (weken): _____

2. [2F] Een streaming-abonnement kost €9,99 per maand. Wat kost een heel jaar (12 maanden)?

Antwoord (€): _____

3. [2F] Bij een sportwinkel is alles 25% afgeprijsd. Een paar schoenen kostte €80,-. Wat is de nieuwe prijs?

Antwoord (€): _____

4. [2F] Een pizza van €14,- wordt door 4 vrienden gelijk betaald. Hoeveel betaalt ieder?

Antwoord (€): _____

5. [2F] Je verdient €7,50 per uur met een bijbaantje en werkt 6 uur per week. Hoeveel verdien je in 4 weken?

Antwoord (€): _____

6. [2F] Een jas kost €80,-. Je krijgt 10% korting. Stap 1: 10% van €80,- = €... Stap 2: €80,- - €... = nieuwe prijs. Wat betaal je?

Antwoord (€): _____

7. [2F] Een festivalticket kost €45,-. Je krijgt €5,- korting. Wat betaal je?

Antwoord (€): _____

8. [2F] Een abonnement kost €10,- per maand. Wat kost het in 12 maanden?

Antwoord (€): _____

9. [2F] Je krijgt elke week €5,- zakgeld. Hoeveel heb je na 8 weken?

Antwoord (€): _____

10. [2F] Een treinkaartje kost €12,-. Met een kortingskaart betaal je de helft. Hoeveel betaal je?

Antwoord (€): _____

Deze pagina is bewust leeg gelaten.

THEMA 2

Fatbikes, ongelukken & diefstal

Financiële risico's & verzekeren

Leerjaar 2 basis/kader

Les 2.1 — Onzekerheid en risico: de opmars van de fatbike

Leerdoel: Je wijst aan wat onzekerheid is en wat risico is. Met een invulschema reken je een verwacht schadebedrag uit (kans × gevolg).

Theorie & uitleg

Vroeger zag je ze bijna nooit. Nu staan ze bij elke middelbare school: dikke, zware elektrische fietsen met brede banden. Dit heet een **fatbike** . Ze gaan hard. Er gebeuren veel ongelukken mee. In één week kwamen er 96 fatbikers in het ziekenhuis op de spoedeisende hulp. Bijna de helft was 12 tot 15 jaar (bron: VeiligheidNL). Fatbikes worden ook vaak gestolen: ze zijn duur en populair.

Verzekeraars vinden dat lastig. Zij moeten inschatten: hoe vaak gaat het mis? En hoe duur is dat dan? Daarvoor gebruiken ze twee woorden: **onzekerheid** en **risico** . Die lijken op elkaar, maar zijn niet hetzelfde.

Onzekerheid en risico

Onzekerheid : je weet niet wat er gaat gebeuren. Je kunt ook niet uitrekenen hoe groot de kans is. Bijvoorbeeld: komt er volgend jaar een nieuw soort fiets? Dat weet niemand.

Risico : je weet ook niet wat er gaat gebeuren. Maar je kunt wél de **kans** uitrekenen. Dat doe je met cijfers van vroeger. Bijvoorbeeld: hoe groot is de kans dat je fatbike wordt gestolen?

Een verzekeraar verzekert alleen een risico. Hij heeft cijfers nodig.

Rekenen: kans × schade

Een verzekeraar rekent zo: **kans × schade** . Dat heet het verwachte schadebedrag.

Voorbeeld: 1 op de 10 fatbikes wordt gestolen. Dat is 10%. Een fatbike kost €1.400,-. 10% van €1.400 = €1.400 ÷ 10 = **€140,-** .

Invulschema: 10% van € ... = € ... ÷ 10 = € ...

Risico geldt voor een groep

De verzekeraar kijkt naar een grote groep mensen. Wat gebeurt er gemiddeld? Voor jou zelf blijft het toeval. Misschien wordt jouw fiets nooit gestolen.

Op de spoedeisende hulp: hoeveel procent moest worden opgenomen?

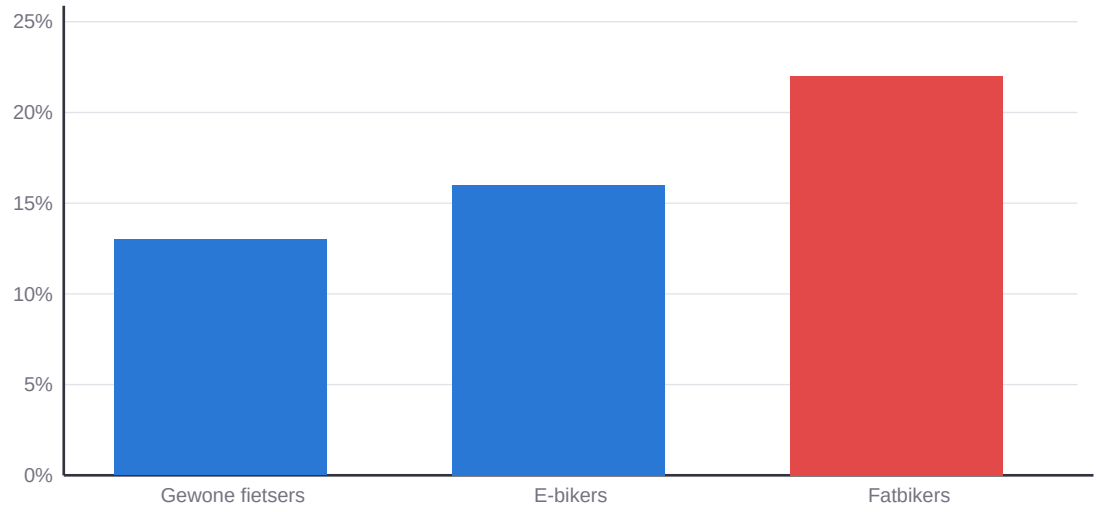

Bron: VeiligheidNL, meetweek 30 september – 6 oktober 2024

Kernbegrippen

Onzekerheid

Je weet niet wat er gaat gebeuren, en je kunt er geen betrouwbare kans op berekenen.

Risico

Je weet niet zeker wat er gebeurt, maar je kunt op basis van cijfers uit het verleden wel een kans berekenen.

Kans

Hoe groot de kans is dat iets gebeurt. Vaak in procenten, bijvoorbeeld 10%.

Verwacht schadebedrag

Hoeveel schade je gemiddeld kunt verwachten. Je rekent: kans × schade.

Oefeningen & rekenopdrachten

Brons: Kennis & Begrip

1. Maak de zin af: "Bij risico kun je de ... uitrekenen."

2. Is het risico of onzekerheid?

A De kans dat je fatbike wordt gestolen

B Of er volgend jaar een heel nieuw soort fiets komt

3. Waarom verzekert een verzekeraar alleen een risico?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ **A** Hij heeft cijfers nodig om een prijs te maken
- ◯ **B** Hij houdt niet van nieuwe dingen

4. Noem één reden waarom er veel ongelukken gebeuren met fatbikes.

Zilver: Toepassing & Rekenen

5. Een fatbike kost €1.000,-. De kans op diefstal is 10%. Reken uit: 10% van €1.000 = €1.000 ÷ 10 = € ...

6. Een fatbike kost €1.200,-. De kans op diefstal is 10%. Hoe hoog is het verwachte schadebedrag?

7. Een fatbike kost €2.000,-. 1 op de 10 fatbikes wordt gestolen. Hoeveel is 10% van €2.000?

8. Je fatbike is dit jaar niet gestolen. Klopt de verzekeraar dan niet?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ Ja
- ◯ Nee

Maak de zin af: "Nee, want ..."

Les 2.2 — Hoe verzekeren werkt: risicospreiding & solidariteit

Leerdoel: Je legt in één zin uit hoe een verzekering werkt. Je herkent de woorden risicospreiding en solidariteit.

Theorie & uitleg

Stel: jij en 199 andere fatbike-eigenaren hebben allemaal 15% kans dat je fatbike dit jaar wordt gestolen. De schade is gemiddeld €600,-. Zonder verzekering betaal je dat bedrag zelf als je pech hebt. Een verzekering deelt dit bedrag: het risico wordt **gespreid** over de hele groep.

Risicospreiding

Veel mensen doen mee met een verzekering. Iedereen betaalt elk jaar een klein bedrag: de **premie** . Heeft iemand pech? Dan betaalt de verzekeraar de schade van al die premies. Dat heet **risicospreiding** : de schade wordt verdeeld over de hele groep.

Solidariteit

Niemand weet wie er pech krijgt. Daarom betaalt iedereen mee. Ook als je zelf geen schade hebt. Dat heet **solidariteit** . Zonder solidariteit werkt een verzekering niet.

Burgerschap — Je mag meedoen

Je betaalt mee aan een ander. De groep helpt jou ook.

Hoe hoog is de premie?

De verzekeraar telt alle schade van de groep bij elkaar op. Dat bedrag deelt hij door het aantal mensen in de groep. Er komt nog een klein bedrag bij voor de kosten van de verzekeraar.

Voorbeeld: 100 mensen hebben samen €5.000,- schade. €5.000 ÷ 100 = €50,- per persoon. Met de kosten erbij wordt de premie bijvoorbeeld €60,-.

200 fatbike-eigenaren, 15% kans op diefstal, schade € 600

	Zonder verzekering	Met verzekering (risicospreiding)
Aantal diefstallen (15% van 200)	30	30
Totale schade	30 × € 600 = € 18.000	30 × € 600 = € 18.000
Wat betaalt een pechvogel?	€ 600	€ 90 premie
Wat betaalt iemand zonder pech?	€ 0	€ 90 premie

Met verzekering betaalt iedereen vooraf een klein, voorspelbaar bedrag: € 18.000 ÷ 200 = € 90 (zonder kostenopslag).

Kernbegrippen

Risicospreiding

Veel mensen doen samen mee in een verzekering. Zo hoeft niemand een grote schade alleen te betalen.

Premie

Het bedrag dat je elke maand of elk jaar voor je verzekering betaalt.

Solidariteit

Iedereen betaalt mee, ook als je zelf geen schade hebt.

Oefeningen & rekenopdrachten

Brons: Kennis & Begrip

1. Wat is premie?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ **A** Het bedrag dat je elk jaar aan de verzekeraar betaalt
- ◯ **B** Het geld dat je krijgt als je schade hebt

2. Maak de zin af: "Bij solidariteit betaal ik mee, ook als ik zelf geen ... heb."

3. Waarom is een verzekering handig?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ **A** Je hoeft een grote schade niet alleen te betalen
- ◯ **B** Je fiets wordt dan nooit meer gestolen

4. Hoe heet de groep mensen die samen bij een verzekeraar verzekerd zijn?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ Pool
- ◯ Club
- ◯ Team

Zilver: Toepassing & Rekenen

5. Een pool van 100 mensen heeft samen €4.000,- schade. Hoeveel premie betaalt ieder, zonder de kosten van de verzekeraar?

6. In een groep hebben 10 mensen schade. Iedere schade is €500,-. Hoeveel schade is dat samen?

7. 50 mensen hebben samen €1.000,- schade. Hoeveel premie betaalt ieder? Reken: €1.000 ÷ 50 = ...

8. Je had dit jaar geen schade. Je betaalde wel premie. Is dat oneerlijk?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ Ja
- ◯ Nee

Maak de zin af: "Nee, want ..."

Rekenopdrachten

1. Bij 16 schadegevallen van gemiddeld €500,- per geval: wat is de totale schadelast?

Antwoord (€): _____

2. Verdeel €9.600,- over 200 deelnemers. Wat is de premie per persoon?

Antwoord (€): _____

3. Een pool van 150 mensen heeft een premie van €60,- per persoon. Wat is de totale premieopbrengst van de pool?

Antwoord (€): _____

4. Een pool van 80 mensen heeft een totale schadelast (inclusief opslag) van €4.800,-. Wat is de premie per persoon?

Antwoord (€): _____

5. In een groep hebben 10 mensen schade van €300,- per persoon. Hoeveel schade is dat samen?

Antwoord (€): _____

6. Een groep van 100 mensen heeft samen €3.000,- schade. Hoeveel premie betaalt ieder?

Antwoord (€): _____

7. 1 op de 10 fatbikes wordt gestolen. In de groep zitten 200 fatbikes. Hoeveel fatbikes worden er gestolen?

Antwoord: _____

Les 2.3 — Premieberekening: wie betaalt hoeveel en waarom?

Leerdoel: Je wijst één risicofactor aan die de premie hoger maakt, en één die de premie lager maakt.

Theorie & uitleg

Niet elke fatbike-eigenaar betaalt evenveel premie. Een 13-jarige zonder slot betaalt meestal meer dan een 18-jarige met een stevig slot, voor dezelfde fatbike. Dat is geen toeval: verzekeraars kijken naar **risicofactoren** . Dat zijn kenmerken die de kans op schade groter of kleiner maken.

Risicofactor en premie

De **premie** is het bedrag dat je elk jaar voor je verzekering betaalt.

Een **risicofactor** is iets wat de kans op schade groter of kleiner maakt. Bijvoorbeeld je leeftijd, waar je woont, of je een goed slot hebt.

Grote kans op schade? Dan betaal je meer premie. Kleine kans? Dan betaal je minder.

Burgerschap — Je mag jezelf zijn

De premie kijkt naar je leeftijd. Maar jij kiest zelf hoe je rijdt.

Mag een verzekeraar mensen anders behandelen?

In de Grondwet staat: iedereen moet **gelijk behandeld** worden. Discriminatie mag niet.

Een verzekeraar mag wel kijken naar je leeftijd of je slot. Want dat zegt iets over de kans op schade. Maar een verzekeraar mag een meisje niet meer laten betalen dan een jongen. Dat is al sinds 2012 zo.

Premie berekenen met een risicofactor

Een risicofactor is een getal. Is het getal 2? Dan wordt de premie twee keer zo hoog. Je rekent: basispremie × factor.

Voorbeeld: de basispremie is €100,-. Je woont in een grote stad: de factor is 2. Premie = €100 × 2 = **€200,-** .

Waarom willen sommige verzekeraars geen fatbikes?

Fatbikes worden heel vaak gestolen. Er gebeuren ook veel ongelukken mee. Sommige verzekeraars vinden dat te riskant. Ze verzekeren fatbikes dan niet. Of je moet twee goede sloten hebben.

Eigen risico

Het **eigen risico** is het deel van de schade dat je altijd zelf betaalt. De verzekeraar betaalt de rest. Kies je een hoger eigen risico? Dan wordt je premie lager.

Dezelfde fatbike, een andere premie (basispremie € 100)

Waar woon je?	Factor	Premie per jaar
Dorp	1	€ 100
Grote stad	2	€ 200

Premie = basispremie × factor.

Kernbegrippen

Risicofactor

Een kenmerk dat de kans op schade groter of kleiner maakt, zoals leeftijd, woonplaats of het gebruik van een slot.

Eigen risico

Het bedrag dat een verzekerde bij schade altijd zelf betaalt, voordat de verzekeraar de rest vergoedt.

Basispremie

De premie waar de verzekeraar mee begint, voordat hij naar risicofactoren kijkt.

Aansprakelijkheid

Je moet de schade betalen die jij bij een ander maakt. Ben je jonger dan 14? Dan moeten je ouders betalen.

Aansprakelijkheidsverzekering (AVP)

Een verzekering die de schade betaalt die jij per ongeluk bij een ander maakt. Bij een opgevoerde fatbike betaalt de AVP niet.

Oefeningen & rekenopdrachten

Brons: Kennis & Begrip

1. Maak de zin af: "Premie is het bedrag dat ik elk ... betaal voor mijn verzekering."

2. Wat is een risicofactor?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ **A** Iets wat de kans op schade groter of kleiner maakt
- ◯ **B** De prijs van de fatbike

3. Wat maakt je premie hoger?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ **A** Je hebt geen slot
- ◯ **B** Je hebt een goed slot

4. Wat is eigen risico?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ **A** Het deel van de schade dat je zelf betaalt
- ◯ **B** Korting op je premie

5. Een verzekeraar mag de premie laten afhangen van je leeftijd, maar niet van je geslacht. Leg uit waarom leeftijd wél mag.

Zilver: Toepassing & Rekenen

6. De basispremie is €100,-. De leeftijdsfactor is 1,5. Bereken de premie.

7. De basispremie is €100,-. De factor is 2. Hoe hoog is de premie?

8. Waarom verzekeren sommige verzekeraars geen fatbikes? Maak de zin af: "Omdat fatbikes vaak ..."

9. Je fatbike is opgevoerd: hij gaat sneller dan 25 km/u. Wat is hij dan volgens de wet?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ Een fiets
- ◯ Een brommer

10. Er zit een GPS-tracker op je fatbike. Wordt je premie hoger of lager? Maak de zin af: "Lager, want ..."

Rekenopdrachten

1. De basispremie is €100,-. Je woont in een grote stad: de factor is 1,5. Invulschema: €100 × 1,5 = €... Hoe hoog is de premie?

Antwoord (€): _____

2. De basispremie is €80,-. Je woont in een grote stad: de factor is 2. Hoe hoog is de premie?

Antwoord (€): _____

3. Je fatbike heeft €500,- schade. Je eigen risico is €100,-. Hoeveel betaalt de verzekeraar?

Antwoord (€): _____

4. Je betaalt €20,- premie per maand. Hoeveel is dat per jaar (12 maanden)?

Antwoord (€): _____

5. Je premie was €150,-. Met een GPS-tracker krijg je €30,- korting. Wat betaal je nu?

Antwoord (€): _____

Les 2.4 — Moreel wangedrag & de verzekeringsdiscussie

Leerdoel: Je vult in wat moreel wangedrag is. Je wijst één opvallend getal in een tabel aan. Je kruist een standpunt aan met één argument.

Theorie & uitleg

Stel: je fatbike is verzekerd. Wordt hij gestolen? Dan krijg je het geld terug. Zet je hem dan nog wel goed op slot?

Moreel wangedrag

Moreel wangedrag betekent: je bent verzekerd en daarom let je minder goed op. Bijvoorbeeld: je zet je fatbike niet meer op slot. De verzekeraar betaalt toch.

Dat is lastig voor de verzekeraar. Hij moet dan vaker betalen. Daardoor gaat de premie omhoog.

Wat doet de verzekeraar ertegen?

- Een **eigen risico** : je betaalt zelf een deel van de schade.
- Een **regel** : je krijgt alleen geld als je een goed slot hebt.
- **Korting** : je betaalt minder als je een GPS-tracker hebt.

Bron 1: fatbike-zaken bij een rechtsbijstandverzekeraar

Bron: DAS. DAS helpt mensen met problemen over de wet. De tabel laat zien hoe vaak mensen hulp vroegen na een ongeluk met een fatbike.

Jaar	Verkeerszaken met een fatbike, gemeld bij DAS
2022	7
2023	60
2024	238
2025	501

Bron 2: fatbikers op de spoedeisende hulp

VeiligheidNL, één week in 2024

- In één week kwamen 96 fatbikers op de spoedeisende hulp in het ziekenhuis.
- Bijna de helft was 12 tot 15 jaar oud.
- 22% moest in het ziekenhuis blijven.
- Maar 3% droeg een helm.

Denkexperiment: gedrag en verzekering

Let op: verzonnen cijfers.

Deze tabel is niet echt. Je gebruikt hem om na te denken.

Groep	Gebruikt altijd een goedgekeurd slot	Rijdt naar eigen zeggen voorzichtig
Onverzekerd	±75%	±70%
Verzekerd, zonder eigen risico	±45%	±50%
Verzekerd, met eigen risico	±65%	±62%

Verkeerszaken met een fatbike, gemeld bij DAS (bron 1 als grafiek)

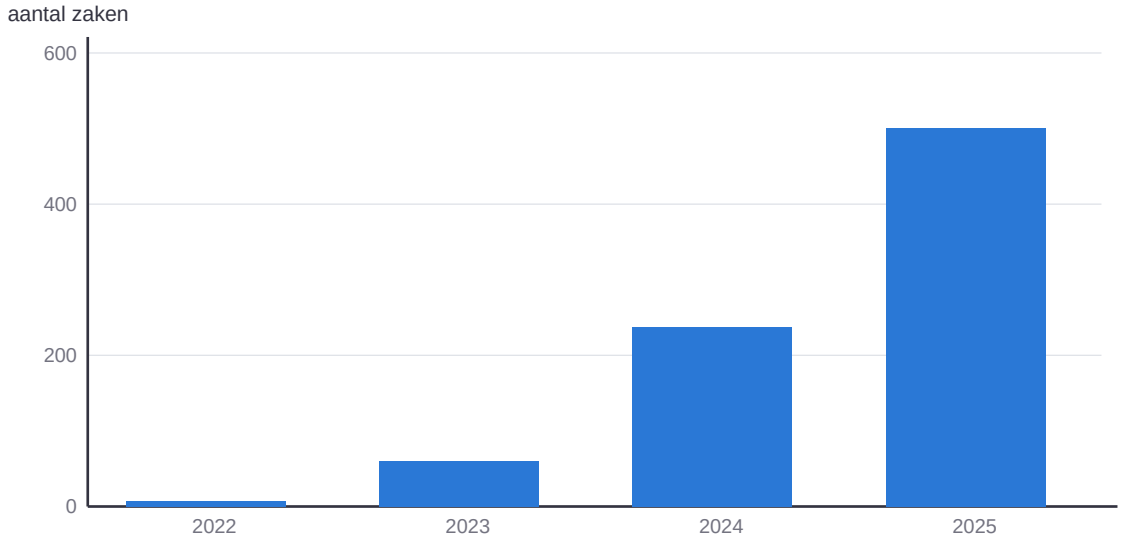

Let op: dit zijn zaken bij één rechtsbijstandverzekeraar. Groeit het aantal fatbikes of het aantal DAS-klanten, dan stijgt dit cijfer ook zonder dat fatbikers gevaarlijker rijden.

Bron: DAS Rechtsbijstand

Kernbegrippen

Moreel wangedrag (moral hazard)

Je bent verzekerd en daarom let je minder goed op. Bijvoorbeeld: je zet je fatbike niet meer op slot.

Oefeningen & rekenopdrachten

Brons: Kennis & Begrip

1. Maak de zin af: "Moreel wangedrag: ik ben verzekerd, en daarom let ik ... op."

2. Wat is moreel wangedrag?

Kruis het goede antwoord aan.

- ◯ **A** Je fatbike is verzekerd. Je zet hem niet meer op slot
- ◯ **B** Je koopt een extra goed slot

3. Noem één ding dat een verzekeraar doet tegen moreel wangedrag.

4. Kijk naar bron 1. Hoeveel zaken met een fatbike waren er in 2025?

Zilver: Toepassing & Rekenen

5. Kijk naar bron 1. Hoeveel zaken waren er in 2025 meer dan in 2024?

6. Kijk naar bron 2. Hoeveel procent van de fatbikers droeg een helm? Is dat veel of weinig?

7. Je hebt een eigen risico van €100,-. Zet je je fatbike dan vaker of minder vaak op slot? Maak de zin af: "Vaker, want ..."

8. Stelling: "Verzekeraars mogen fatbikes weigeren." Ben je het eens of oneens? Maak de zin af: "Ik ben het ... , omdat ..."

Les 2.5 — Welke verzekeringen heb jij straks nodig?

Leerdoel: Je noemt welke verzekeringen voor jou straks verplicht of verstandig zijn.

Theorie & uitleg

In dit thema ging het over de verzekering van een fatbike. Later krijg je zelf ook verzekeringen. Sommige moeten. Andere zijn slim om te hebben.

Kernbegrippen

Aansprakelijkheidsverzekering (AVP) : betaalt de schade die jij per ongeluk bij een ander maakt.

Zorgverzekering : betaalt de dokter en het ziekenhuis. Vanaf 18 jaar moet je die hebben.

Wat kost de zorgverzekering?

Je betaalt elke maand een **premie** . In 2027 is dat gemiddeld ongeveer €169 per maand. Dat is veel.

Ga je naar het ziekenhuis? Dan betaal je eerst zelf een deel: het **eigen risico** . In 2027 is dat €400 per jaar. Naar de huisarts gaan kost niets.

Verdien je weinig? Dan betaalt de overheid een deel van je premie: de **zorgtoeslag** .

Welke verzekeringen heb je straks nodig?

Verzekering	Wat betaalt hij?	Verplicht?
Zorgverzekering	dokter, ziekenhuis, medicijnen	ja, vanaf 18 jaar
WA-verzekering	schade die je met een scooter of auto bij een ander maakt	ja, als je een voertuig met kenteken hebt
Aansprakelijkheidsverzekering (AVP)	schade die je per ongeluk bij een ander maakt	nee, wel heel verstandig
Inboedelverzekering	je spullen bij brand, inbraak of waterschade	nee, verstandig als je zelfstandig woont
Reisverzekering	kosten als er op reis iets misgaat	nee

Kernbegrippen

Zorgverzekering

Een verzekering die de dokter en het ziekenhuis betaalt. Vanaf 18 jaar moet je die hebben.

Verplichte verzekering

Een verzekering die je volgens de wet moet hebben, zoals de zorgverzekering vanaf 18 jaar.

Eigen risico (zorgverzekering)

Het bedrag aan zorgkosten dat je elk jaar eerst zelf betaalt. In 2027 is dat €400. De huisarts valt erbuiten.

Zorgtoeslag

Een bijdrage van de overheid in je zorgpremie als je weinig verdient.

Oefeningen & rekenopdrachten

Brons: Kennis & Begrip

1. Wat is een aansprakelijkheidsverzekering?

2. Vanaf welke leeftijd ben je in Nederland verplicht een eigen zorgverzekering te hebben?

3. Noem een verzekering die voor een fatbike- of scooterbezitter handig kan zijn.

Zilver: Toepassing & Rekenen

4. Je fietst per ongeluk tegen een auto. De auto heeft een deuk. Welke verzekering betaalt dat?

   Kruis het goede antwoord aan.

   - ◯ Zorgverzekering
   - ◯ Aansprakelijkheidsverzekering (AVP)

5. Welke verzekering moet je hebben vanaf 18 jaar?

   Kruis het goede antwoord aan.

   - ◯ Zorgverzekering
   - ◯ Fietsverzekering

Extra rekenopdrachten

Niveau 2F

1. [2F] Een verzekeringspremie van €96,- per jaar wordt in 12 gelijke maandbedragen betaald. Hoeveel betaal je per maand?

Antwoord (€): _____

2. [2F] Een GPS-tracker geeft 10% premiekorting op een premie van €150,-. Hoeveel euro korting is dat?

Antwoord (€): _____

3. [2F] Een eigen risico van €75,- wordt afgetrokken van een schade-uitkering van €600,-. Hoeveel keert de verzekeraar daadwerkelijk uit?

Antwoord (€): _____

4. [2F] Een fatbikeverzekering kost €180,- per jaar. Wat kost dit over 3 jaar, zonder prijswijziging?

Antwoord (€): _____

5. [2F] Een schadebedrag van €400,- wordt volledig gedekt, minus een eigen risico van 10% van het schadebedrag. Hoeveel keert de verzekeraar uit?

Antwoord (€): _____

6. [2F] Een fatbike kost €1.100,-. Je krijgt €100,- korting. Wat betaal je?

Antwoord (€): _____

7. [2F] In een groep zitten 120 fatbikes. 1 op de 10 wordt gestolen. Hoeveel fatbikes zijn dat?

Antwoord: _____

8. [2F] Een slot kost €45,-. Je krijgt €5,- korting. Wat betaal je?

Antwoord (€): _____

9. [2F] Je verzekering kost €15,- per maand. Hoeveel is dat in 12 maanden?

Antwoord (€): _____

Deze pagina is bewust leeg gelaten.

Toetsvoorbereiding

De toets van toetsblok 1 gaat over thema 1 (Klarna & TikTok-shops) en thema 2 (Fatbikes, ongelukken & diefstal). Werk deze pagina's door in de week vóór de toets:

1. Lees elk leerdoel en vink het vakje aan als je het echt kunt. Twijfel je? Lees die les nog eens door en maak de opdrachten opnieuw.
2. Schrijf bij elk kernbegrip in je eigen woorden op wat het betekent, zonder te spieken. Controleer daarna bij de les of je het goed had.
3. Maak de eindquiz van beide thema's online. Je ziet meteen wat je goed en fout hebt.

Eindquiz thema 1: vlaconomie.nl/thema-1/eindquiz

Eindquiz thema 2: vlaconomie.nl/thema-2/eindquiz

Leerdoelen online afvinken: vlaconomie.nl/leerjaar2/leerdoelen

Leerdoelen — kan ik dit?

Thema 1 — Klarna & TikTok-shops

Les 1.1 — De algoritmische verleiding & nudging

- ☐ Je legt in twee zinnen uit wat nudging is. Je wijst één voorbeeld van nudging aan in een webshop of app.

Les 1.2 — Jouw budget en de dynamische budgetlijn

- ☐ Je vult een stappenplan in om te tellen hoeveel van twee producten je kunt kopen met een vast bedrag. Je maakt de zin af: "Als de prijzen stijgen en je geld gelijk blijft, kun je ... kopen."

Les 1.3 — De financiële kater: krediet en de escalatieladder

- ☐ Je legt in één zin uit waarom "achteraf betalen" hetzelfde is als lenen. Met een invulschema reken je uit hoeveel euro een schuld duurder wordt door incassokosten.

Les 1.4 — Nibud data-analyse & debathal

- ☐ Je wijst in een tabel het hoogste getal aan. Je kruist een standpunt aan (eens of oneens) en vult één reden in.

Les 1.5 — Zelf een spaarplan maken

- ☐ Je maakt een eigen spaarplan: een doel, een bedrag per maand, en hoeveel maanden je nodig hebt.

Thema 2 — Fatbikes, ongelukken & diefstal

Les 2.1 — Onzekerheid en risico: de opmars van de fatbike

- ☐ Je wijst aan wat onzekerheid is en wat risico is. Met een invulschema reken je een verwacht schadebedrag uit (kans × gevolg).

Les 2.2 — Hoe verzekeren werkt: risicospreiding & solidariteit

- ☐ Je legt in één zin uit hoe een verzekering werkt. Je herkent de woorden risicospreiding en solidariteit.

Les 2.3 — Premieberekening: wie betaalt hoeveel en waarom?

- ☐ Je wijst één risicofactor aan die de premie hoger maakt, en één die de premie lager maakt.

Les 2.4 — Moreel wangedrag & de verzekeringsdiscussie

- ☐ Je vult in wat moreel wangedrag is. Je wijst één opvallend getal in een tabel aan. Je kruist een standpunt aan met één argument.

Les 2.5 — Welke verzekeringen heb jij straks nodig?

- ☐ Je noemt welke verzekeringen voor jou straks verplicht of verstandig zijn.

Kernbegrippen — weet ik wat het betekent?

Schrijf de betekenis in je eigen woorden op. Kijk daarna bij de les of je het goed had.

Thema 1 — Klarna & TikTok-shops

Behoeften

Middelen

Schaarste

Marketingmix (4 P's)

Algoritme

Nudging

Impulsaankoop

Budgetlijn

Koopkracht

Welvaart in enge zin

Welvaart in ruime zin

Buy Now, Pay Later (BNPL)

Krediet

Incassokosten

Escalatieladder

BKR-registratie

Besteedbaar inkomen

Budget

Spaardoel

Spaarplan

Thema 2 — Fatbikes, ongelukken & diefstal

Onzekerheid

Risico

Kans

Verwacht schadebedrag

Risicospreiding

Premie

Solidariteit

Risicofactor

Eigen risico

Basispremie

Aansprakelijkheid

Aansprakelijkheidsverzekering (AVP)

Moreel wangedrag (moral hazard)

Zorgverzekering

Verplichte verzekering

Eigen risico (zorgverzekering)

Zorgtoeslag